

ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Держава може успішно виконувати свої функції та завдання, передбачені Конституцією, якщо вона має у своєму розпорядженні достатньо бюджетних коштів. Практичну дієвість бюджетної системи у розрізі фінансового функціонування забезпечує касове виконання державного бюджету за доходами. Зміни в бюджетній системі України, спричинені значними перетвореннями в політичному, економічному та соціальному житті держави, зробили очевидною необхідність створення, а точніше відновлення системи казначейських органів.

Окремі питання економіко-організаційної характеристики функціонування Державного бюджету України викладені у наукових та практичних роботах вітчизняних учених-економістів і практиків, таких як С.А. Буковинський, С.О. Булгакова, О.Т. Колодій, В.І. Стоян, О.О. Чечуліна, СІ Юрій, Ц.Г. Огонь та ін. Однак питання казначейської системи виконання державного бюджету за доходами потребують подальшого дослідження та наукового обґрунтування на кожному з етапів розвитку економіки.

Кожна країна, враховуючи свої історичні та національні особливості, використовує банківську, казначейську або змішану системи касового виконання державного бюджету та контролю за бюджетними коштами. Залежно від економічної ситуації і розподілу повноважень між органами державної влади визначається структура і роль органів контролю в процесі виконання бюджету.

Згідно зі статтею 48 Бюджетного кодексу в Україні застосовують казначейську форму обслуговування Державного бюджету, яка передбачає здійснення Державним казначейством таких видів робіт:

- операцій із коштами Державного бюджету;
- розрахунково-касове обслуговування розпорядників бюджетних коштів;
- контроль бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень і прийнятті зобов'язань;
- організація обліку та складання звітності про виконання Державного бюджету.

Головною метою діяльності Державного казначейства є ефективне управління державними фінансовими ресурсами шляхом підвищення оборотності наявних грошових активів, здійснення фінансу-

вання витрат органів державної влади згідно із затвердженим Державним бюджетом. Удосконалення методів управління доходами спрямовано на досягнення найбільш оптимального їх обсягу, посилення контролю за своєчасністю і повнотою надходжень коштів до бюджету, гармонізацію міжбюджетних відносин.

Упровадження казначейської системи касового виконання державного бюджету за доходами стало якісно новим етапом у здійсненні державою контролю за проходженням коштів держбюджету. Це досить складне завдання, оскільки такий процес об'єднує в єдиний процес понад один мільйон платників податків, органи Державного казначейства України та Державної податкової адміністрації України, установи Національного та комерційних банків. Якщо враховувати, що кожна із зазначених державних структур має своє програмно-технічне забезпечення, телекомунікаційні засоби передачі інформації, а банки – ще й різні облікові моделі обслуговування кореспондентських рахунків та механізми розрахунку, стандарти, процедури контролю, безпеки тощо, то можна зрозуміти значущість тієї роботи, яку здійснює Державне казначейство.

Доцільно зазначити, що одним із головних завдань держави у формуванні Державного казначейства було створення такого органу виконавчої влади, який би був зацікавлений у достовірних даних обліку й звітності та прискоренні платежів. Покладення на органи Державного казначейства функцій касового виконання контролю за доходами вимушений крок, хоча, як будь-яка бюрократична структура, цей орган має також недоліки, зокрема уповільнення оборотності коштів. Надання Держказначейству статусу учасника системи електронних платежів у його структурі виділяють окремі підрозділи – розрахункові палати, які виконують зазначені функції самостійно.

Важливим етапом підвищення ефективності управління доходами та витратами бюджету є входження Державного казначейства України до Системи електронних платежів Національного банку України, яка створила передумови для впровадження нових механізмів виконання бюджету за доходами і видатками.

Перехід на казначейське виконання бюджету за доходами є трудомістким за обсягом завданням, оскільки об'єднує велику кількість платників податків та органів Державного казначейства України, Державної податкової адміністрації України та інші органи стягнення, установи Національного банку України та комерційних банків, що вимагає розподілу обов'язків та взаємозв'язку між різними структу-

рами з виконання бюджету за доходами, що здійснюється за такою схемою:

- органи Державного казначейства України відкривають рахунки для зарахування надходжень бюджету на баланс обласних управлінь Державного казначейства України. Номери рахунків встановлюють за правилами Державного казначейства України у такий спосіб, щоб відобразити узагальнену економічну інформацію щодо виконання бюджету та інших операцій клієнтів на балансових рахунках, а також детальні аналітичні дані за допомогою обов'язкових і необов'язкових аналітичних параметрів;

- платники податків сплачують належні платежі до бюджету через установи банків, в яких вони обслуговуються. Банк платника перераховує грошові кошти через Систему електронних платежів Національного банку України на рахунки, відкриті в обласному управлінні Державного казначейства України;
- звіт про надходження до бюджету складають органи Державного казначейства України та передають органам стягнення;
- органи стягнення здійснюють контроль за надходженнями та вживають відповідних заходів з метою наповнення бюджету.

Отже, подальший розвиток системи Державного казначейства України пропонується пов'язувати із удосконаленням існуючих та створенням нових механізмів у напрямі зосередження та централізації фінансових ресурсів в єдиній структурі органів Державного казначейства України та посиленні контрольних функцій з боку держави за своєчасним і повним надходженням до бюджету фінансових ресурсів та їх ефективним використанням.

Список використаних джерел:

1. Булгакова С.О. Державні фінанси. Історія казначейства. Казначейська система виконання бюджету: Інтегрований навчально-атестаційний комплекс. За заг. ред. А. А. Мазаракі/ С.О. Булгакова, Л.В. Гізатуліна, Л.В. Єрмошенко, О.Т. Колодій. – У 5-ти т. – К: АВТ, 2005. – 560 с.
2. Каленська В. І. Система казначейського контролю за бюджетними коштами / В. І. Каленська // Контроль, облік та аудит.- 2008.- №8.- С 128-133.
3. Огонь Ц.Г. Доходи бюджету України: теорія та практика: Монографія / Ц.Г. Огонь. – К: КНТЕУ, 2003.- 580с.
4. Сенченко Т. Щодо проблем спрощення казначейського обслуговування бюджетів /Т. Саченко // Казна.- 2009.- №9. – С 17-19

5. Юрій СІ. Казначейська система: Підручник / С.І.Юрій, В.І.Стоян, О.С.Даневич.- 2-ге вид., змін, й доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006.- 818с.

Науковий керівник: д.е.н., професор Пушкар М.С.

*Перестюк Микола,
студент групи РКзм-51*

ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

Розвиток підприємства, вдосконалення виробництва та підвищення його ефективності пов'язані з інвестиційною діяльністю. Пошук і мобілізація джерел інвестування, з одного боку, та реалізація програми інвестування, з іншого, стали актуальними для галузей економіки України.

Ініціатива щодо вибору проекту інвестування належить інвестору, який визначає об'єкт інвестування, масштаб підприємства, галузь та інші аспекти, які мають найкращі перспективи та можуть гарантувати найвищу ефективність інвестицій. Тому без прогнозування неможливо визначити інвестиційну привабливість підприємства.

Інвестиційна привабливість підприємства залежить від багатьох факторів: загальної характеристики підприємства, технічної бази, номенклатури продукції, виробничої потужності, місця підприємства в галузі, на ринку, системи управління, статутного фонду, власників підприємства, обсягу прибутку та напрямів його використання.

У сучасних динамічних ринкових умовах різко зросла потреба в інформації про майно, поточну діяльність підприємства та його результати. Не маючи таких даних неможливо прийняти правильні інвестиційні рішення.

Інвестор має бути впевненими у тому, що його інвестиції розумно використовують і спрямовують на розвиток підприємства та надійно захищені від можливих зловживань. За обставин, коли інвестор безпосередньо не бере участі в управлінні діяльністю підприємства, він зацікавлений не лише в ефективному розпорядженні інвестиціями, які одержало підприємство, а й у систематичному повідомленні достовірної інформації про фінансовий стан підприємства [5, с.47].